

Лавнистика

Подкрепете каузата на БАССЕС за

**ОБУЧЕНИЕ ПО ЛАВИННА БЕЗОПАСНОСТ
В ГИМНАЗИЯТА**

Проблемът

Инициативата “ЛАВИНИСТИКА“ предвижда образование на тема безопасно пребиване в зимната планина, като се фокусира върху основния и най-остър проблем през това време от годината, а именно лавините.

Практикуването на зимни спортове във високите части на планините става все по-популярно. Свободните стилове ски и сноуборд (фристайл и фрирайд), ски туризмът и класическият зимен пешеходен туризъм привличат много млади хора през последните десетилетия, като в световен и национален мащаб са налице тенденции за постоянно увеличаване на интереса. Потенциал за дълбочаване на проблема е и все по-голямата достъпност на зимната планина поради изключителното развитие на необходимата екипировка. Същевременно голяма част от младите хора и особено тези в училищна възраст нямат натрупан необходим личен опит и най-вече знания за вероятните рискове в зимната планина. Това е сериозна предпоставка за увеличаване на инцидентите, свързани с попадане в лавини, хипотермия и изгубване.

В световната практика превенцията на лавинните инциденти се осъществява от гържавни институции и частни организации, които изготвят анализи на конкретните рискове, публикувани под формата на прогнози - бюлетини. За съжаление в България липсват много от тези мощни информационни канали. Ярък пример е липсата на

система за разработване на всекидневни лавинни бюлетини. Тези бюлетини от години са възприети във всички алпийски гържави и дават предварителна информация за състоянието на снежната покривка и степента на риска от лавинно нещастие. Установеният в България подход към проблема е да се налага пълна забрана на определени дейности или да се обявява постоянно максимално ниво на опасност за целия зимен сезон като средство за презастраховка. Подобна практика всъщност крие много по-сериозни рискове, защото изкривява способността за обективна преценка и в кратко време престава да се възприема като надежден източник на информация от хората. Тази мярка се оказва неадекватна сред обществото, а в най-малка степен - сред младите хора. Логичната алтернатива на описания „сляп“ подход е целенасоченото образование по темата.

Друга част от проблема, отново функция на неадекватното му третиране у нас, е липсата на статистически данни. Често пъти лавинните нещастия не се съобщават и съответно не се регистрират по различни причини (притеснение от публичност, страх, срам, чувство на вина, липса на специализирана структура).

Безопасността на хората, които практикуват зимни спортове в голяма степен зависи от решенията на самите хора.

Поради тази причина през зимата на 2017 г. в БАССЕС започнахме инициатива за анонимно събиране на данни от отделни лавинни случаи. Така искаме да натрупаме база данни, от която да правим статистически изследвания и изводи. За тази цел разработихме приложението AvalReport (<https://avalreport.befsa.com>), което е предназначено за събиране на максимално достоверна информация за лавинни инциденти с участие на хора в България.

С висока гоза достоверност, но без претенция за представителност, можем да посочим, че средногодишно в страната в лавинни инциденти загиват двама до трима души. Разбира се, има много инциденти, които не завършват фатално, но оставят трайни физически и/или психически травми у преживялите нещастие. Необходимо е да се поясни, че е напълно възможно в единично лавинно нещастие да загинат едновременно десетки хора поради незнание и неспазване на елементарни правила. За съжаление такъв пример има и у нас.

През 1965 г. в инцидент под вр. Малъовица заедно загиват 11 алпинисти. В последните години:

- През 2015 г., в района на х. Яворов, в единичен инцидент загинаха 3-ма млади хора, като още няколко се спасяват по чудо с леки травми;
- През 2016 г., в непосредствена близост до х. Алеко, в единичен инцидент загинаха 2-ма млади хора;
- През 2017 г., в отделни инциденти загинаха 2-ма млади хора.

Комбинацията от обективните рискове в зимната планина и неадекватното агресиване на проблема в България с още по-голяма сила насочва към извода, че безопасността на практикуващите зимни спортове зависи от самите тях, личната им експертиза и способността да вземат обосновани решения.

Идеята

Идеята ни е да повишим информираността сред една от най-рисковите групи (младежи на възраст над 14 години) и да положим основите на общност с трайно и адекватно отношение към зимната планина.

Вярваме, че информиран и знаещ човек, който може съзнателно да прецени риска и да вземе аргументирано решение, е много по-малко вероятно да допусне грешка и да попадне в рисковата ситуация. Убедени сме, че превантивната дейност, фокусирана върху изграждане на правилно отношение и уважение към планината, значително ще намали препоставките за трагични инциденти.

Тази наша позиция в голяма степен се гради на собствения ни опит. Допреди 15-20 години ние самите бяхме в ролята на целевата група на инициативата – гимназисти, отгадени на планината и прекрасните снежни спортове, но без особено съзнание за рисковете, в които сами попадахме. В онези години през 90-те щяхме да сме изключително благодарни, ако някой с опит и знания ни беше провел час по „ЛАВИНИСТИКА“. Доиде време да предадем наученото, така че да не се повтарят стари грешки и нещастия.

Планът

В рамките на инициативата планираме серия от лекции – часове по „ЛАВИНИСТИКА“, насочени към придобиване на знания и умения за ограничаване на опасността от попадане в лавини на деца и младежи, които практикуват зимни спортове. Ще проведем по една или повече лекции в училищата във време, удобно за учениците, учителите и родителите. Така ще положим основите на образована общност, която е наясно с проблема и неговата превенция.

Целта ни е да обхванем поне 10 училища, като очакваме общият брой хора, които ще се възползват от обучението, да надхвърли 500 човека. Всяка една лекция ще е с продължителност от три учебни часа. В лекциите могат да се включат също учителите и родителите. Допълнително ще отпуснем над 10 стипендии на ученици за посещение на практически курсове за лавинна безопасност, които да надгражат техните умения.

Преди обучението ще проведем информационна кампания в училищата, с която ще предизвикаме интерес и ще достигнем до максимален брой заинтересовани. Кампанията ще използва специална интернет страница, информационни табла в училищата и предварително представяне от страна на учителите и лектори. В рамките на обучението ще бъдат използвани мултимедийни презентации и практически демонстрации на различни техники.

Целите на лекциите:

- ❄ Формиране на навици за ежедневно отговорно поведение на младежите към заобикалящата ни среда, хората около тях и света, в който живеем;
- ❄ Предаване на знания по следните теми:
 - Защо се случват лавини? Къде падат? Кога най-често падат?;
 - Какво можем да правим, за да ограничим риска от лавинни инциденти?;
 - Прости спасителни техники за откриване на пострадали при инцидент;
 - Организиране на лавинна спасителна акция;
 - Оказване на долекарска помощ при лавинни инциденти;
 - Организиране на импровизиран транспорт на пострадали.

След лекциите:

- ❄ Провеждане на on-line оценка на степента на придобитите знания + case study на практически ситуации;
- ❄ Използване на социалните мрежи за осигуряване на достъп до информацията на учениците и техните родители непосредствено след лекцията;
- ❄ Продължаващо обучение: участие в ежегодните практически курсове на БАССЕС от стипендиантите и заинтересованите ученици.

Резултатите

“ЛАВИНИСТИКА“ ще доведе до изграждане на обща планинарска култура и по-специално до повишаване на информираността относно лавините сред най-рисквата група. Младежите над 14 години ще придобият конкретни умения за оценка на степента на риск и взимане на решение въз основа на редица субективни и обективни фактори.

Часовете по „ЛАВИНИСТИКА“ са нестандартна и много привлекателна част от извънкласната програма, която ще остави в участниците добро настроение, хубави спомени и удовлетворение от ползотворно прекарано време със съученици, учители, родители и лектори. Това дава възможност за неформално опознаване между тях и усещане за общност.

В резултат от лекцията ще се постигне по-обща промяна в посока формиране на група от хора, чиято култура на присъствие в планината се основава на знанието, способността да се вземат решения и отговорността към природата и околните.

Екипът

Инициативата ще се осъществи от лектори със значителен опит в подобни обучения от Сдружение „Българска асоциация по ски свободен и екстремн стил” (БАССЕС), които са членове и на Планинска спасителна служба.

БАССЕС започна своята „Образователна програма за безопасно практикуване на зимни спортове в планински условия“ преди 15 години, като от 2002 г. досега успяхме да направим и постигнем следното:

- ❄ Наг 8000 посещения на ежегодните ни теоретични лекции по лавинна безопасност;
- ❄ Наг 800 души, обучени на нашия 8вудневен практически курс;
- ❄ Две издания на книгата “Лавинна безопасност – наръчник за скиори и сноубордисти” на г-р инж. М. Панайотов и г-р Б. Ментешев.
- ❄ Изработихме „Концепция за развитие на свободни стилове ски – ски туризъм, извънпистови ски и фриистайл ски на територията на природен парк „Витоша” септ. 2014, която сочи добрите практики в превенцията на лавинните нещастия в масовия туризъм;
- ❄ Провеждаме инициативата "Mad Goat TOUR" (от 2007 г.) за споделяне на практически знания по безопасно практикуване на зимни спортове в планината;
- ❄ Издадохме информационни брошури по темата лавинна безопасност;
- ❄ Съдействахме на Дирекция Природен Парк “Витоша”, х. „Мальовица“ и х. „Рилски езера“ за изготвяне и поставяне на обозначителни табели за лавиноопасни места;
- ❄ Съдействахме за поставяне на устройства за проверка на изправността на личните електронни лавинни уреди (т.нар. чекъри за лавинни уреди) на х. „Рилски езера“ и на крайна станция на лифт Кабина "Ястребец", Боровец.

Програмата се ръководи от доц. г-р инж. Момчил Панайотов.

Медицинската част от всяка лекция ще се проведе от г-р Бенжамен Ментешев – специалист по детска психиатрия; дългогодишен лекар в Планинската спасителна служба; експедиционен лекар на 7-ма и 8-ма Национални Антарктически експедиции; един от основателите и член на УС на Сдружение „Българско гружество по планинска медицина” и Анастас Шипков – парамедик, скиор и планинар с опит в провеждане на обучения с млади хора.

**Вашият принос е изключително важен за осъществяване на инициативата!
Благодарим Ви!**

КАК да дарите?

Всеки дарител на сума над 100 лв. ще получи удостоверение за дарение от БАССЕС при поискване и след представяне на платежно нареждане.

За всяко дарение БАССЕС има готовност за подписване на договор. За даренията над 1000 лв. задължително се подписва договор за дарение.

❄ По банков път:

Разплащателна сметка BGN:
IBAN: BG55UNCR76301039223009
BIC:UNCRBGSF
Банка: Уникредит Булбанк АД
Основание: дарение Лавинна безопасност
Сдружение „Българска асоциация по ски
свободен и екстремн стил“ (БАССЕС)
Булстат: 121862852

❄ В кутиите ни за дарения в:

- Switch Bar - barswitchsofia.com
- BASECAMP - basecamp-shop.com
- Клуб на пътешественика - travellersclub.bg
- магазини СТЕНАТА - stenata.com

❄ На нашите събития:

- Лекции
- Курсове
- Партита

Зад инициативата застават:

BCNL

BASECAMP

www.stenata.com

*Финансова подкрепа е предоставена в рамките на проект „Продължаваща и разширена подкрепа за организациите на гражданското общество“, финансиран от Фондация „Америка за България“ и изпълняван от Български център за нестопанско право.